

KOSTNICKÉ JISKRY

Evangelický týdeník

6/2019

Příští číslo vyjde
6. března 2019

Z obsahu

* Úzkou cestou

* Vnitřní prohlédnutí

20. února 2019

ročník 104

cena: 13 + 3 Kč

Poselství k neděli Sexagesimae

EVERGREEN BOŽÍHO MILOSRDENSTVÍ
Ž 89,29

Kdo poslouchá rádio, ví, jak to chodí s novými písničkami. Když píšete slyšíte poprvé, chytne vás rytmem, melodií nebo vtipným obratem v textu. Napodruhé a napopáté si při ní podupáváte a po-brukujete. Ale po měsíci pravidel-ného uvádění se vám zpravidla ne-

příjemně zaryje do hlavy, ohraje a zprotiví. Mnohé opakování dokáže zabít téměř jakoukoliv krásu, téměř jakýkoliv nápad.

Proto je úvod 89. žalmu nesamo-zřejmý a odvážný. Jeho autor testu-je posluchačskou trpělivost za ja-koukoliv myslitelnou časovou hra-nici: „O Hospodinově milosrdenství chci zpívat věčně“, píše. Věčně (Čes-ký ekumenický překlad), *napořád* (Bible 21), *navždy* (Jeruzalémská bible), *für und für, znovu a znovu* (Lut-her). To musí být ale nuda, to přece musí zevšednět, napadne asi nejen příznivce rozhlasu: píseň bez konce věnovaná jedinému tématu!

Téma, o to tu jde. Důležité je, o čem se zpívá: o milosrdenství. O laska-vém pohnutí srdce. O lásce, která je stálá a neochvějná. O věrnosti, kte-rá se nevyvíklá. To vše se skrývá pod hebrejským slovem *chesed*, milosrdenství. A toto mnohostran-né milosrdenství je vlastní Hospo-dinu. Tvůrce vesmíru je hluboce laskavý a milosrdný – to je žalmis-tův objev, z něho má radost, kvůli němu zpívá. On si umí představit, že by to mohlo být i jinak. Hospo-

din by mohl vyvodit důsledky z naší nevěrnosti. Mohl by být hor-livým exekutorem našich dluhů a vin. Mohl by zneplatnit smlouvu s celým svým lidem, Izraelem nebo církví, vždyť už byla tolikrát poru-šena.

Mohl by, měl by, má právo s námi takto jednat. Jenže on se rozhodl ji-nak: „Svoje milosrdenství mu zachová-ám věčně, věrně dodržím svou smlou-vu... Ztrestám jejich nevěrnosti metlou a ranami jejich nepravosti, ale svoje milosrdenství neodejmu, nezradím svou věrnost...“ (Ž 89,29.34). Bůh se nás nikdy nezřekne a nevzdá. Jsme přijati, i když se nám život nedaří. I když jsme nevěrní, on zůstává věrný.

Takový je evergreen Božího milosr-denství. Smím ho zpívat znovu a znovu, jako píseň radostné úlevy pro tento den. Mohu ho zpívat před spaním dětem a vštěpovat vnukům. A jednou zazní jako re-férén v plnosti Božího království: „Hospodin je milosrdný“.

Jiří Bureš, farář ČCE
Boskovice

Vzdálenost a blízkost

Slovo biblického textu je poněkud zvláštní. „Jsem Bůh, jenom když jsem blízko? Je výrok Hospodinův; Jsem-li daleko, Bůh už nejsem?“ (Jr 23,23). Jsou tyto otázky i pro nás dnes závažné a aktuální? Týkají se nás opravdu osobně?

Faktem je – a proč to také i nepřiznat – že se i křesťanovi nejednou zdá: Hle, Bůh je ode mne převelice vzdá-len. Kde je, kam se jen ukryl? Vidí a slyší mne vůbec? Má o mne zájem? Ano, dostáváme se leckdy do situa-cí, když se nám v životě mnohé

hroutí a sesypává jako domeček z karet. Půda ujíždí nebezpečně pod nohama a my už nemáme nijak daleko k nářku, nedověře, ba i k zoufal-ství. V těchto stavech a vnitřních roz-položeních se ovšem neocitají pouze lidé malověrní a kolísavé víry, ale i lidé příkladně zbožní. Kdo? I slavný a nesmírně statečný prorok Jeremiáš. I on ví, a to z vlastní zkušenosti – co to je být docela na dně – a to nejenom obrazně, ale dokonce a přímo i fak-ticky.

Kdo chodí do kostela, nemá to v ži-

votě snadnější než ti, kdo si vůbec nekladou závažnější otázku po smyslu a cíli života. Křesťanství není jakousi prevencí před těžkostmi, bolestmi, nemocemi či rozmanitými a značně nepřijemnými životními problémy.

Tyto velmi důležité skutečnosti ne-mají smlčovat ani misionáři a slavní evangelisté, když chtějí někoho sna-živě i upřímně obracet na víru. Láka-vé nabídky a bohatě rozproštěné vize úspěšnosti a zdraví předkládají

Dokončení na str. 2

AKTUALITA: JAN ZAJÍC – NEJEN Z BRONZU A POMNÍKU

Co víme o pochodni číslo 2 po Janu Palachovi? Přiznám se, že vědomosti o tom jsem měl jen kusé. Přesnější údaje jsem si doplnil až z médií. Jan Zajíc (3. července 1950 Vítkov – 25. února 1969 Praha) byl český student, jenž doko-nal sebevraždu po vzoru Jana Palacha, právě v den 21. výročí komunistického puče v únoru 1948 na Václavském náměstí v Praze. Vydal se 25. února 1969 vlakem do Prahy. V horní části Václavského náměstí se polil benzínovým čistěčem a ještě k tomu požil jed.

Jed proto, aby neumřel bolestivou smrtí jako Jan Palach na těžké popálení-ny. Špatně si vypočetl, kdy jed začne působit. Rozběhl se směrem k náměs-tí, ale po několika krocích upadl na zem a zemřel.

Autorský tým – studenti semináře na Gymnáziu Šumperk dokázali vytvořit výstavu o Janu Zajíci, jenž podobně jako Jan Palach položil svůj život v oběť. Je ve veřejnosti oproti Palachovi méně znám a překvapí nás rozsáhlý shro-mážděný materiál, jenž nám jej autenticky přiblíží. A nemáme-li možnost výstavu vidět, je možno se začíst i do jeho prohlášení a dopisů, jež je prová-zely. www.pribehjanazajice.cz. Z prohlášení odcitujeme: „Občané republiky Československé, protože se navzdory činu Jana Palacha vrací náš život do starých kolejí, rozhodl jsem se, že vyburcuji Vaše svědomí jako pochodně číslo 2. Nedělám to proto, aby mě někdo oplakával, nebo proto, abych byl slavný, anebo snad proto, že jsem se zbláznil. K tomuto činu jsem se odhodlal proto, abyste se vážně vzchopili a nedali sebou vláčet několika diktátory. Pamatujte: „když někomu stoupne voda nad

Dokončení na str. 2

Český červený kříž se dnes mj. podílí na vzdělávání mládeže i dospělých v oblasti poskytování účinné první pomoci.

100 let

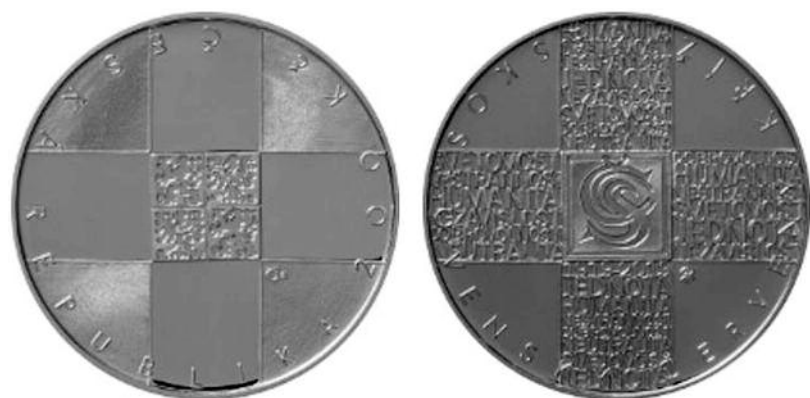
ČESKOSLOVENSKÉHO ČERVENÉHO KŘÍŽE

Český červený kříž navazuje na své předchůdce - na Vlastenecký pomocný spolek pro Království české, který byl založen 5. září 1868 jako 13. národní společnost Červeného kříže na světě, a na Československý červený kříž, který byl založen 6. února 1919, 1. prosince 1920 byl uznán Mezinárodním výborem v Ženevě a 11. ledna 1920 byl přijat do Ligy společností Červeného kříže a Červeného půlměsíce. První předsedky-ní byla Alice Masaryková (až do roku 1938), která mj. 26. ledna 1921 založila dorost Československého červeného kříže, z něhož 7. dubna 1990 vzniklo hnutí mládeže. Mezinárodní Červený kříž je název pro mezinárodní hnutí, které organizuje národní společnosti Červeného kříže. Ty jsou právně nezávislé, ale pracují na základě společných zá-sad. Celosvětové působení je nezávislé na státních institucích a je zalo-ženo na dobrovolné činnosti – pomoci. Chrání životy, zdraví, důstojnost a snižuje utrpení lidí v nouzi následkem válek, přírodních nebo tech-nických katastrof a epidemií bez ohledu na národnost, původ, nábo-ženství nebo politický názor postižených.

Ke stému výročí založení Československého červeného kříže vydala Česká národní banka letošní první stříbrnou minci v nominální hodno-tě 200 Kč. Výtvarné pojetí mince je dílem medailéra Asamata Baltaeva. Do oběhu se dostane 5900 kusů v běžném a 9200 kusů ve špičkovém provedení, které se liší povrchovou úpravou a provedením hrany.

Na lícní straně mince je vyobrazen kříž, v jehož středu jsou stylizovaná heraldická zvířata z velkého státního znaku. Její obvod kopíruje nápis Česká republika a označení nominální hodnoty mince. Rubová strana odpovídá svou základní kompozicí lícní straně. Plocha kříže je vyplně-na citacemi sedmi základních principů Červeného kříže a Červeného půlměsíce, kterými jsou humanita, nestrannost, neutralita, nezávislost, dobrovolnost, jednota a světovost. Uprostřed je kříž překryt částečným emblémem Československého červeného kříže. Po obvodu mince je text Československý červený kříž.

(red)

PAMÁTKU RABÍNA ŠACHA PŘIJÍŽDĚJÍ DO HOLEŠOVA UCTÍT STOVKY CHASIDŮ

Památku rabína Šacha, jednoho z největších židovských učenců, přijíždějí v těchto dnech do Holešova uctít stovky chasidů, tedy zbožných židů. Připomínají si 356. výročí jeho úmrtí, řekla ČTK Dana Podhajská z Městského kulturního střediska Holešov. Šach je pochován na holešovském židovském hřbitově, který se spolu s tamní synagogou těší velké pozornosti poutníků z celého světa.

Podle správce a průvodce holešovské Šachovy synagogy Bratislava Brázdila přijelo do města již 200 ortodoxních židů. Chasidé věří, že jejich modlitba u Šachova hrobu směřuje přímou cestou do nebe. "Nárůst zájmu o rabína Šacha je velký, minimálně o 200 procent oproti loňsku. Vlivů je několik, zlepšující se zázemí, ale i propagace, kterou této osobnosti věnují příznivci Šacha," uvedl Brázdila.

Židovská obec zřídila pro věřící útočiště v domku u hřbitova. Židé si tam mohou odpočinout, posedět, najíst se nebo uvařit kávu. Nad Šachovou tumbou navíc stojí stan s jednoduchým systémem vytápění a vedle něj další s židličkami. "Zájem chasidů o Holešov zdaleka nedosahuje rozměrů, jaké zažívají jiná evropská města, kde jsou pochováni židovští učenci. Například maďarský Kerestir. Nicméně návštěvnost v době zahrzeitu (výročí úmrtí) ve městě rok od roku rychle stoupá," uvedla Podhajská.

Šach, vlastním jménem Šabtaj ha-Kohen, se narodil v roce 1621 v litevském Vilnu a zemřel v roce 1663 v Holešově, kde před smrtí působil jako rabín. Řadí se mezi 20 nejvýznamnějších židovských učenců, jeho práce věnované především židovskému právu jsou pro židovský svět zásadní. Část knih, které Šach vydal, je k vidění ve studovně holešovské synagogy.

Synagoga a židovský hřbitov s 1500 náhrobky patří mezi nejvzácnější a nejstarší dochované židovské památky v Česku. Výzdoba polského typu se kromě Holešova dochovala jen v několika synagogách na světě. Židovská obec byla v Holešově již v 15. století. Tamní rabinát se rozprostíral od Dřevohostic po Vizovice. V polovině 19. století žilo v Holešově 1700 Židů. Za druhé světové války komunitu zničili nacisté.

podle www.christnet.eu

RUSKÝ SOUD POSLAL NA ŠEST LET ZA MŘÍŽE DÁNSKÉHO JEHOVISTU

Ruský soud poslal na šest let za mříže Dána Dennise Christiansena, který byl v Rusku zadržen jako první člen náboženské společnosti Svědci Jehovovi. Ta je v Rusku zakázaná jako extremistická organizace. Ještě před vynesením verdiktu Christiansen podle novinářů v soudní síni vykřikl, že doufá, že v Rusku budou respektovat právo na svobodu vyznání. Západ podle agentury Reuters případ považuje za test náboženské svobody. Dán byl shledán vinným z extremismu. Podle verdiktu "využíval svou autoritu duchovního vůdce" a zajišťoval činnost organizace Svědků Jehovových ve městě Orjol v centrální části evropského Ruska, přestože věděl o jejím zákazu. Soud odmítl argument obhajoby, že Dán oficiálně nebyl členem organizace jehovistů v ruském městě. Obžaloba žádala šest a půl roku odnětí svobody, soud se přiklonil k šesti letům, což představuje minimální trest, uvedla na svém ruskojazyčném webu stanice BBC.

Evropské sdružení Svědků Jehovových vyjádřilo politování nad odsouzením nevinného člověka, který nespáchal žádný zločin. Šéf dánské diplomacie Anders Samuelsen vyjádřil nad rozsudkem hluboké znepokojení a vyzval Rusko, aby respektovalo svobodu vyznání. Přislíbil také odsouzenému Dánovi pomoc při odvolání. Agentura TASS připomněla, že dánská odbočka nevládní organizace Amnesty International považuje Christiansena za vězně svědomí. Šestačtyřicetiletý Christiansen se k jehovistům přidal ještě v mládí a podílel se na misionářské činnosti. V Rusku žije od roku 2000, nejprve v Murmansk, kde se o dva roky později oženil s místní dívkou Irinou. V roce 2006 se rodina přestěhovala do města Orjol, kde jej v květnu 2017 v modlitebně zadrželi policisté a agenti tajné služby FSB. Ze stovky věřících si odvedli jen Dána, kterého obvinili z extremismu a umístili do vyšetřovací vazby.

podle ČTK

AKTUALITA: JAN ZAJÍC – NEJEN Z BRONZU A POMNÍKU

Dokončení ze str. 1
hlavu, je už jedno kolik.“ Nemáme se čeho bát – jediné smrti. Ale „Smrt není zlá, strašné je jenom umírání.“ A toto je pomalé umírání naší národní svobody.“ Následovala i jeho kontroverzní výzva ke stávkování a bojování. Nicméně v dané době posléze občané v lepším případě nesplynou s většinovým prospěchářským proudem společnosti, méně nebo více upadají do letargie. Většina dospělých však zůstává v bolševické partaji a odsouhlasí sovětskou invazi. Nemnozí z ní vystupují, jiní do ní vstupují. Našli se církevní činitelé, kteří režimu oddaně přisluhovali. Ale každému z nás měly a mají dodnes co mluvit do svědomí Zajícovy výzvy: „Ať moje pochodeň zapálí Vaše srdce a osvítí Váš rozum!“ Neméně, jen zdánlivě okřídlené rčení: „Umršel jen ten, kdo žil pro sebe!“

Jan Kašper

foto na str. 1: pamětní deska na budově bývalé Střední průmyslové školy železniční v Šumperku (dnes VOŠ a SPŠ Šumperk)

Vzdálenost a blízkost

Dokončení ze str. 1

svým členům a sympatizantům po pravidle sektáři. Toto počínání je pro ně příznačné. Touto cestou však nemůžeme jít.

Hospodin nepřestává být Bohem ani tehdy, když tomu naše osobní zkušenost nijak nenasvědčuje. Má věci stále ve své režii, i když se zdá, že tomu tak není. Na tento fakt chce prorok Jeremiáš znovu a i velice naléhavě upozornit. Jistě – v první řadě své současníky a souvěrce. Konkrétně: Obrací se na falešné královské proroky. Co dělali špatného? Proč s nimi nemůže pravý Hospodinův prorok souhlasit? Proč nemůže přitakat k jejich výrokům?

Jeremiášovi protivníci se dovolávají také Hospodina. Dokonce mají i obdobné prožitky při povolání jako Jeremiáš. Ovšem – jejich poselství je zcela jiné. Káží to, co si sami vymysleli a vybájili. Nevyřizují Boží konkrétní aktuální vzkazy. Falešní proroci mluví pěkně. Vždycky. Líbí se, mají ústa plná velkých a nadmíru zbožných slov.

Nad judskou říší se stahují v šestém století před Kristem temné mraky. Kdo by netoužil v takové situaci po naději a po smělém a odvážném výhledu dopředu? Kdo však odliší iluzi od reality?

Království dobře placení proroci volí

dobrou a osvědčenou taktiku. Zvěstují jen příjemné věci. To, co král i masy lidu chtějí slyšet. Tak je tomu dodnes – byť i v jiné podobě. A tak slyšíme: „Budete mít pokoj... Nedolehne na vás nic zlého“ (Jr 23,17). Takové slovo jistě pohladí a na chvíli uklidní i potěší. Co si však počít s hlasem Jeremiášovým, který vidí dané možnosti věčně a střízlivě – a právě proto docela jinak? Falešní proroci napořád zamlčují, že má každý člověk před Bohem zcela osobní odpovědnost. Nestačí jen vzletně a zbožně mluvit. Vždyť i Pán Ježíš říká v evangeliu jasně: „Ne každý, kdo mi říká Pane, Pane, vejde do království nebeského, ale ten, kdo činí vůli mého Otce v nebesích“ (Mt 7,21). Hospodin má svůj lid rád, i když je na tom zrovna hodně špatně – a to vnějšně i duchovně. Chce ho nicméně zachránit, dát mu skutečnou, pravou naději, nastínit reálné a smysluplné řešení, nikoliv nezúčastněné a z odstupu a s úsměvem žehnat jeho zkáze a pádu do pořádně hluboké propasti. Kdo miluje, není nikdy lhostejný. Bojuje o svůj protějšek. O toho, na kom mu velmi záleží. Láska se nedá unést křehkostí květu. Myslí i na to, jaký bude plod. Na toto úspěšní Jeremiášovi kolegové jaksi zapomněli. To prostě a jednoduše zamlčeli. Ze svrchovaného,

milujícího Hospodina udělali modlu, svého služebníka a lokaje. Kde zůstala Boží suverenita? Copak z Písma neslyšíme: „Smiluji se, nad kým se smiluji a slituji se, nad kým se slituji“ (Ex 33,19).

Jako církev, jako vyvolený a oddělený lid, nemáme u Boha nějakou protekci. Koho Bůh miluje, toho také i vychovává, a od toho rovněž i leccos žádá. A to právě jako srozumitelnou i vděčnou lidskou odpověď na své prvotní milování, na svůj milostiplný příklon.

Hospodin se může vzdálit, může odvrátit svou tvář. A přece to ještě neznamená, že přestává být suverénním Pánem. Tím, kdo vidí i do těch nejtajnějších zákrtů a záhybů lidského nitra.

Cesta víry vede i všelijak temnými údolími, v nichž není hned výhled. Život křesťana či věrného proroka není možné přirovnat k prosluněné a pohodlné hřebenovce. A přece smíme věřit – a to i všemu navzdory – že Bůh vede dění ve světě k dobrému cíli. K tomu cíli slavnému, k cíli poslednímu a konečnému, kdy už nebude nářku, slz, bolesti, zármutku, ani smrti; kdy už nebudeme zakoušet Boží vzdálenost, ale naopak Boží bezprostřední blízkost a blahodárnou přítomnost.

Jaroslav Nečas

Exotem na této zemi

Slyšeli jste, že bylo řečeno: Oko za oko, zub za zub. Já však pravím vám, abyste se zlým nejednali jako on s vámi; ale kdo tě uhodí do pravé tváře, nastav mu i druhou; a tomu, kdo by se chtěl s tebou soudit o košili, nech mu i svůj plášť. Kdo tě donutí k službě na jednu míli, jdi s ním dvě. Kdo tě prosí, tomu dej, a kdo si chce od tebe vypůjčit, od toho se neodvracej. Slyšeli jste, že bylo řečeno: milovati budeš bližního svého a nenávidět nepřitele svého. Já však pravím: Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují, abyste byli syny nebeského Otce; protože on dává svému slunci svítit na zlé i dobré a déšť posílá na spravedlivé i nespravedlivé. Budete-li milovat ty kdo milují vás, jaká vás čeká odměna? Což i celníci nečiní totéž? A jestliže zdravíte jenom své bratry, co činíte zvláštního? Což i pohané nečiní totéž? Buďte tedy dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec. (Mt 5,38-48)

Jistě je to jeden z nejužasnějších textů, který byl kdy na této zemi vysloven a napsán. Jde zcela proti zdravému rozumu i obecné zkušenosti každého z nás, a přesto jej Ježíš nabízí jako svoji zkušenost. Ano, jsem přesvědčen, že nejde o jakousi nauku, nýbrž o jeho vlastní zkušenost. Jsou to slova o Ježíšově životním stylu. Ježíš je jakoby z jiné planety, a přesto jedním z nás a jeho slova jsou tedy prubířským kamenem jeho učedníků, ochotných žít spolu se svým Pánem v tomto světě a přesto z něj nebýt.

Četli jsme tento text s kolegy ve škole. Jeden z nich se mne zeptal, zda jej můžeme aplikovat například na to, co se dnes děje v Sýrii a na Ukrajině. Jsou slova "milujte své nepřátele, neodporujte zlému" ještě udržitelná a ospravedlnitelná? Jsou vůbec uskutečnitelná i v daleko jednodušších situacích našeho života? Jistě se jedná o otázky zcela oprávněné. Jestliže tato Ježíšova slova položí na stůl, téměř vždy se hned někdo ozve: "Ale to už dnes nejde." Co třeba mají říkat ukrajinští vojáci? Jak to vlastně je "správně"?

Jsem přesvědčen, že se z evangelia nikdy nedají primárně vyvozovat obecné principy pro fungování společnosti; v tom případě bychom z něj udělali cosi na způsob používání Koránu v těch islámských zemích, kde se společnost řídí náboženským právem šarija. Já myslím, že povahou evangelia není řízení společnosti. Jistě, evangelium je základem evropské civilizace, jsou z něho například odvozeny principy sociální nauky církve, které formovaly uspořádání a sociální politiku evropských států a aniž si to většina lidí uvědomuje, je na něm založeno pojetí jedinečnosti a důstojnosti lidské osoby a z toho vyplývající povědomí o lidských právech a svobodách; je na něm tedy budována naše demokratická společnost se všemi jejími vymoženostmi, vždyť například veškeré sociální služby nejprve

pod vlivem evangelia dělala církev a teprve potom je postupně začal přebírat stát. To vše se ale stalo zprostředkovaně. Evangelium není ideologie. Je především osobní nabídkou Ježíšova životního stylu, na jejímž konci stojí světec. Jistě bychom dnes neměli nemocnice, kdyby se nejprve nenarodili lidé jako sv. Vincenc nebo sv. Zdislava, jistě bychom neměli Evropu v dnešní podobě, kdyby nežili hluboce věřící křesťané jako Adenauer a De Gasperi. Jestliže se tedy lidé se slícím proudem uprchlíků obávají o kořeny Evropy, aniž by je uměli definovat, pak je třeba jasně říci, že jsou to kořeny křesťanské.

Ježíš nemluví k davu, mluví konkrétně ke mně a k tobě, kteří v něm také stojíme. Jeho slova jsou adresována někomu, kdo evangelium konkrétně slyší, jako teď já a ty, kteří jsme v nějaké konkrétní situaci, a do toho mého a tvého života má právě toto evangelium co říct.

Chci se tedy rozdělit o to, co tento úryvek z Písma říká do mého života mně.

Domnívá-li se někdo z vás, že je moudrý, jak to chce tento svět, musí se nejprve stát pošetilým. Jenom tak se stane moudrým. Moudrost totiž, jak ji chce tento svět, je v Božích očích pošetilost. (1K 3,18-19)

Svatý Pavel, jak mu rozumím, říká, že křesťan je v tomto světě tak trochu exotem. Ježíš nedává principy, jak má fungovat náš svět, ale možná říká něco o tom, jak funguje tento svět. Křesťané, tedy ti, kdo následují Krista a nesou jeho jméno, žijí v tomto světě, ale zároveň jsou občany nebes; neříkám, že bych nebyl občanem České republiky, ale jsem tak trochu na této zemi exotem. A co to znamená být exotem? Co znamená být v očích tohoto světa pošetilým a v očích Božích moudrým? Dovolte několik příkladů.

Slyšeli jsme například: "Jestli zdravíte své bratry, co tím děláte zvláštního?"

Je mi pětapadesát let. Jde student, kterého učím a on mne nepozdraví, dělá, že mne nevidí.

"Čau, Honzo, super, že tě vidím!" volám na něj. Možná by někdo řekl: "Proč ho zdravíš, vždyť on by měl pozdravit tebe!"

Je to sice pravda, no a co?

S někým bydlím a on po sobě zanechá nepořádek, třeba neumyté nádoby. A co já? Jednoduše je umyju. Je to podobné, jako když mě někdo nutí, abych s ním šel jednu míli, ale já s ním půjdu dvě. Jednám jako blázen či snad jako blbec? Jistě, že by někdo mohl říct: "No, kdyby to tak dělali všichni, tak to by pěkně dopadlo!" Já nechci říkat, že následování Krista je o tom, ale třeba je právě i o tom, cítíte-li v tom jen maličký rozdíl.

Dokončení na str. 3

Památce statečných duchovních JAROMÍRA KLIMECKÉHO A LADISLAVA KRÁLE

18

Pokračování z minulého čísla
Žel, že můj diakon Josef Slabý ještě s několika dalšími osobami byl zradou zatčen a v Drážďanech popraven. Když vypuklo povstání na Slovensku a já jsem byl o něm hned zpraven, byl jsem znovu a dlouho vyslýchán na gestapu. Odbojářům připadla další práce: organizovat sabotáže, pečovat o uprchlíky z koncentračních táborů, starat se o záchranu lidí z Kounicových kolejí v Brně, kteří byli v žalostném stavu převezeni do blízkého Mirošova. Jen náš evangelický sbor v Rokycanech jim pomohl s 15 q potravin. Dále bylo nutno připravit pro blížící se osvobození revoluční národní výbor i v Rokycanech. Byl ustaven hned počátkem ledna r. 1945 a scházel se v čele s vlasteneckým starostou města Rudolfem Hejrovským u mne na faře. I já jsem v něm pracoval jako jeden z předních funkcionářů a to i po osvobození. Organizováním vojenské služby byli pověřeni podplukovník Kočí a poručík Dresler. Byl vydán i příkaz k mobilizaci, a tak město mělo pro převrat k dispozici na 700 branců, 500 členů milice a 27 důstojníků. Přes odpor a výhrůžky německé posádky byly Rokycany již dne 5. května vyzdobeny čs. prapory a na náměstí byl uspořádán tábor lidu. Dostavilo se několik tisíc lidí, k nimž promluvil R. Hejrovský jako zvolený předseda nového MNV, dále V. Svoboda a já. Můj projev vyšel dne 9. května v listu „V nový život“ v tiskárně Zápotočného v Rokycanech. Od dubna k odbojářům dojížděli vyslanci od americké armády, jejíž pancéřová špice dorazila do Rokycan 7. května 1945. Posádkovým velitelstvím v Berouně jsem byl po převratu vyzván, abych se dne 28. října 1946 dostavil na náměstí v Berouně, kde mně bude jako příslušníku domácího odboje slavnostně předáno vyznamenání. Byla mně propůjčena čs. vojenská medaile za zásluhy 1. stupně (2. 9. 1946, č. matriky 15.834). Jaromír Klimecký v. r.“

DOPIS VĚRY KLIMECKÉ
Vzpomínky na Jaromíra Klimeckého zakončím aktuálním dopisem jeho dcery Věry z 6. května 2018, v němž shrnuje celý život svého otce:
Vážený bratře faráři,
drahý berounský sbore,

co nejupřímněji Vás zdravím. Jsem Věra Klimecká, 81, dcera Vašeho někdejšího faráře Jaromíra Klimeckého. K příjmení Klimecká jsem se vrátila po rozvodu prvního manželství, protože odmala vím, že náš táta zanechal dobrou stopu všude, kde působil.
Beroun bylo jeho – a tím i naše – první místo. Jako mladý a velmi nadšený farář sboru věnoval všechny čas, lásku, podporu. A sbor to oplácel. K Berounu patřily i okolní vesnice. Bylo mnoho svateb, pohřbů, křtů, chodil učit náboženství – a vše pěšky. Nikdy si nestěžoval na únavu, roznášel jen radost. Když začala válka, vstoupil aktivně do západního odboje a také tam pracoval s nadšením a vírou. Vzpomínám asi dnes jen kuse na vzácné berounské rodiny. Byli to třeba JUDr. Průchovi (Dr. Heda Průchová jezdila pak za naší maminkou i do Plzně až do konce), Marešovi, Palánovi, Stehlíkovi, paní Makovičková, Rocheltovi a mnozí další – ať prominou ti, na jejichž jména si už nepamatuji. Všichni stáli věrně jako hradba kolem svého faráře a jeho rodiny. Naše maminka Milada Klimecká byla oddanou, věrnou manželkou, aktivně tatínkovu práci podporovala a spolupracovala po celý život. My s bratrem Jaromírem jsme přišli rychle za sebou v letech 1937 a 1938. Ačkoliv pak tatínek působil ještě v Rokycanech a v Plzni - Korandově sboru, Beroun zůstal pro mě a obzvlášť pro bratra Jaromíra první citovou vazbou na lidi.
Za velmi aktivní činnost v odboji šlo po tatínkovi gestapo, a tak na radu právníků z berounského sboru přijal místo v Rokycanech. Tam se jeho farářské zkušenosti, ale i odbojová práce prohloubily. V rokycanské farní kanceláři se konaly konspirace s významnými lidmi (př. Vojta Beneš – bratr Edv. Beneše, kníže Lobkowitz, Přemysl Pitter, Dr. Škarvada – prezidentský tajemník atd. atd.). Náš táta byl mezi nimi spojkou, a tak jeho stálé cesty nebyly jen pro církev, ale i pro odboj. Aktivně působil i na konci války (v Rokycanech byl zatčen prchající K. H. Frank, přes Rokycany vedla demarkační čára rusko-amerického vlivu, táta byl předsedou první národní rady a taky byl brzo po osvobození vyznamenán

generálem Svobodou medailí Za statečnost 1. stupně). V mých očích (a nejen v mých) byl hrdina. Maminka měla o nás často strach a bývala utrápená. Svoboda trvala krátce, přišel Únor 1948 a nástup komunistů. A znova pronásledování, dokonce i věznění.
Kostel byl vždy nabitý, otcova kázání (a byl výborný řečník) přitahovala mnoho lidí, což platilo pro dobu berounskou, rokycanskou i plzeňskou. Kázání připravoval velmi pečlivě, srovnával biblické texty hebrejské, řecké, české, zval často na kázání různé kapacity, aby věřící měli možnost duchovního růstu. Často, i v dobách nejtemnějších, zařazoval vlastenecko-duchovní aktivity (př. T. G. M. „Otázka česká je otázka náboženská“), lidé bývali hluboce dojati.
Jeho aktivity ovlivnily i mou a bratrovu existenci. Oba jsme sice vystudovali v Plzni VŠ, ale oba jsme dostali povinnou umístěnou do pohraničí, do Chebu, do Lubů, bratr pak do Mostu, kde je s rodinou dodnes. Já jsem se roku 1976 dostala druhým sňatkem do Hradce Králové.
Farář Jaromír Klimecký, nar. 1911, byl syn ševce v Kroměříži. Jeho otec – švec – nechtěl, aby studoval, měl přištipkařit. Jaromír Klimecký proti otcově vůli odešel na theologická studia, a tím skoro skončily jeho styky s Kroměříží. Na studiích doslovně hladověl, velkou pomocí byla vzácná paní Žilková, manželka prof. Žilky. Jako bezdětná zvala na pravidelné večere vždy 3 chudé studenty. Dostali nejen vydatnou večeři, ale paní Žilková je učila vše, co mladý farář potřebuje: Vyžehlit puky, přišít knoflíček u košile, vzorně stolovat, krásně ustlat postel.
Nevím, na čí návrh byl náš táta Jaromír Klimecký jako student pozván na Hrad k prezidentu Masarykovi, kde s několika dalšími chudými a úspěšnými studenty dostal roční stipendium do Francie.
To bylo jeho první osobní setkání s prezidentem republiky. Pak se ještě osobně setkal s prezidentem Benešem za jeho první cesty po návratu z exilu po vlasti na jeho zastávce v Rokycanech. (tehdy jsem já jako 8letá podávala panu prezidentovi kytici).

Pokračování přístě

K diskusi

CO UDĚLÁME PRO DOBROU CÍRKEV?

Na místě Ivo Krause bych se také ohradil proti interpretaci jeho úvahy „Jaká je vláda?“, uveřejněné v ET-KJ 34. Pavel Říčan ve své reakci v ET-KJ 1 jeho obecně formulovanou kritiku vládní moci zužuje pouze na vládu stávající. Ironizující způsob, kterého užívá prozrazuje, že ani jednu z koaličních stran, které tuto vládu tvoří, nevolil. Já také ne. A s leccíms, co tato vláda dělá, nesouhlasím. Přesto bych se nikdy nesnížil k tomu, abych prosby o „hojnost moudrosti při spravování věcí veřejných“, ze kterých se vyznává Kraus, doplňoval elektronickým šířením „důležitých pravdivých informací a správných názorů“, ke kterému vybízí Říčan. To bych si připadal jako nabubřelý hlupák. Kdo si je jistý pravdivostí informací, kterých se mu dostává? Kdo určuje míru jejich důležitosti? A kdo zná jako Bůh dobré i zlé (Gn 3,5), tzn. kdo ví, co je správné? Každý člověk odjakživa nakrucuje pravdu tak, aby pro něj vyzněla co nejpríznivěji. Už v ráji má svou pravdu Adam a svou pravdu Eva. Neznám nikoho, kdo by připustil, že lže a zastává nesprávné názory.
Je samozřejmě naprosto legitimní mít svůj názor. Je legitimní bránit jej, když mně ho chce někdo vzít. Vždycky bychom si však měli být vědomi jeho subjektivnosti. Rád sdělím v rozhovoru druhému, co se mně ve společnosti líbí a k čemu mám výhrady. Ale to je něco jiného, nežli to jako absolutní politické pravdy šířit „e-maily, Facebookem a Twitterem“ mezi své přátelé a známé. Přednedávnm byl u nás za terorismus odsouzen důchodce Jaromír Balda. Jeho manželka v rozhovoru do jakéhosi časopisu uvedla, že k jeho pomatení přispěla i elektronická korespondence, kterou byl oslovován a kterou posléze i on sám oslovoval druhé. To je pěkná ilustrace toho, jak může dopadnout šíření „důležitých pravdivých informací a správných názorů“, ke které nás vybízí Pavel Říčan. Při vytváření svého názoru bychom neměli čerpat pouze z jednoho zdroje informací. Vedle snadno dosažitelných veřejnoprávních médií bychom si měli poslechnout i ta „disidentská“, která často vidí věci jinak. A pak přijde na řadu ta nejtěžší část - zapojit svůj rozum.
V polovině Říčanova článku narazíme na větu: „Politika ke křesťanství bytostně patří.“ Důležitost, kterou autor této své výpovědi přikládá, je patrná ze sazby provedené velkými písmeny. Připojené zdůvodnění, že „právě na křesťanské půdě dochází v moderní době ke vzniku demokracie pro všechny“, zdánlivě činí tuto výpověď neprůstřelnou. Ale autor si ji sám prostřelil, když kousek před ní uvedl, co z novozákonních textů skutečně vyplývá. Totiž, že „první křesťané čekali Kristův příchod každým dnem, pracovat na změně společenských poměrů je ani nenapadlo“. Pokud to ti první křesťané dělali špatně, proč u nich tedy stále hledáme inspiraci? Ono záleží na tom, co do pojmu „politika“ promítneme. První křesťané neměli problém s politikou ve smyslu vedení k „otevřenosti, povtivosti a slušnosti“. Tohle totiž není jen „krásná politická práce učitele“, dále pověření všech Kristových následovníků. Měnit společenské poměry však v programu apoštolské církve nebylo. A pokud to někoho napadlo, tak mu apoštol Pavel píše: „Každý ať se podřizuje vládní moci, neboť není moci, leč od Boha.“
Dnes jsou církve politiky plné. Bohužel ne té apoštolské, která s odkazem na Krista usiluje o proměnu člověka, ale té, která se snaží vnějšími zásahy měnit společenské poměry. A tak se pořád vydávají nějaká církevní prohlášení, v neděli jsou v kostele politická školení a mně se to už číst ani poslouchat nechce. Církev se má držet svého kopyta a nastolovat existenciální témata. Jít na dřěň. Kostely by měly být místy, kde si vedle sebe mohou sednout a zpívat Pánu Bohu k chvále lidé z celého politického spektra. Má-li podle proroka Izaiáše v Božím království vlk pobývat s beránkem a levhart s kůzlem odpočívát, pak je právě toto předjímkou onoho rajského stavu. Ve věsní den ať se do sebe Tito lidé jako občané sdílející odlišné politické názory opět pustí a soupeří v tom, komu se podaří nejvíc změnit společenské poměry. Ale snažme se v tomto světě uchovat alespoň jedno místo, kde se ve své různosti můžeme sejít a nevnímat se politicky, nýbrž lidsky. Ačkoli je bratr Kraus z venkova, je mně jeho pohled bližší než ten předestřený bratrem Říčanem, jakkoli je z velké Prahy.

Emanuel Vejnár

Exotem na této zemi

Dokončení ze str. 1

Chceme-li pochopit tyto šílené Ježíšovy texty, jako například "neodporuj zlému" nebo " miluj svého nepřitele", což jsou slova v uších tohoto světa opravdu bláznivá, musíme je především chápat v jejich kontextu. Jsou součástí takzvaných šesti antitezí a ty jsou součástí slavného Ježíšova horského kázání. Pokud bychom chtěli jeho kázání pochopit, pak je naše snaha předem odsouzená k nezdaru. Je třeba jít jinou cestou. Jestliže je přijmeme do srdce a jakýmsi způsobem je zkusíme prožít, objevíme smysl blahoslavenství, která jsou jeho předmluvou. Blahoslavenství ukazuje s jakým duchem a v jakém duchu se má člověk do těchto Ježíšových slov ponořit. Možná je nikdy za celý život zcela nepochopím, i kdybych o nich přemýšlel každý den. Jestliže však z nich zkusím něco prožít, objevím, že jsou skutečně pravdivá. Jsou to slova, která Ježíš říká jako svoji zkušenost, jako svoje pozvání, ne jako zákon. Pro mnoho křesťanů se stal strašákem Ježíšův požadavek "vy však buďte dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec." Jak může být člověk dokonalý jako Bůh? Odvíjí se od toho celá ideologie křesťanské dokonalosti, kdy někteří křesťané jsou pořád jakoby v mínusu, protože mají pocit, že jsou málo dokonalí a kdy se jiní naopak staví jako dokonalí vůči těm ostatním. Ježíš jistě neřekl "buďte dokonalí", jako to máme v českém překladu. Ježíš spíše, jak prozrazuje řecký text, říká " buďte celiství". V Lukášově evangeliu ve stejné situaci stojí " buďte milosrdní". Oba tyto texty, původně řecké, měly zřejmě aramejskou předlohu, protože Ježíš nemluvil řecky.

Hospodin řekl Mojžíšovi. Mluv k celému společenství izraelských synů a řekni jim: "Buďte svatí, poněvadž já, Hospodin, váš Bůh, jsem svatý! K svému bratru neměj nenávisť." (Lv 19,2.17)

Ježíš jistě říkal něco ve smyslu tohoto textu, neboť kontext jeho řeči je podobný. Slova "buďte svatí" se však netýká morálky, ale celistvé identity Boha i člověka k jeho obrazu. Jako by chtěl Ježíš říct: "buďte plně lidmi, tak jako Bůh je Bohem, v tom spočívá vaše štěstí". Ve Starém zákoně se nikdy nesetkáme s pojmem "dokonalý Bůh". Slovo teleioi, obvykle nesprávně překládané do češtiny jako "dokonalí", je v hebrejském překladu Nového zákona uvedeno jako temimim, tedy "celiství". Ježíš říká, že chceme-li mít oprávnění nazývat se Božími syny, pak musíme být jako náš a jeho Otec. "Tak budete syny svého nebeského Otce". Budeme-li milovat nepřátele, budeme syny nebeského Otce, protože se mu budeme podobat, protože on dává vycházet svému slunci pro dobré i pro zlé. Člověk ve třetí kapitole knihy Genesis tím, že pojedl ze stromu poznání, chtěl být jako Bůh, chtěl rozeznávat dobré od zlého. Stalo se a důsledky známe. Bůh rozeznává dobré i zlé, ale možná to pro něho nemá žádný význam, vždyť dává déšť i slunce oběma. Jestliže se člověk chce Bohu skutečně podobat, pak mu Ježíš ukazuje cestu jak se stát člověkem plně. Ježíš skutečně byl Boží Syn, protože on miloval dobré i zlé. Jak vidíme v evangeliu, nakonec se modlí za své nepřátele, kteří ho zabíjejí.
Jsme schopni Ježíše napodobit? Jistě ne zcela, jen on byl v plném slova smyslu "pravým člověkem". Ježíš ale určuje směr, dává ideál, ukazuje cestu k plnému lidství. Jeho antiteze jsou obrazy, příklady té bohaté skutečnosti, kterou je pro něj život a vše, co pro něj znamená být znovu v plné míře člověkem.

Z knihy Ladislava Heryána: Exotem na této zemi
vybral Jan Trnka

Z časnosti na věčnost byl odvolán Luděk Rejchrt

ThDR. LUDEK REJCHRT
(1939–2019)

kalypsa aneb zpěv o naději...), ale jsou tu i jeho i obrazy, sochy, mědirytiny. Jeho pastýřská práce v Křižlicích (1964-1973) a pak především v Praze – Braníku (1973-2009) se nesla velmi silnou vnímavostí pro odlišnost v osobní zbožnosti. Pod jeho vedením se branický sbor jako jeden z mála vyrovnal s nástupem „charismatického hnutí“ v 80. letech. Výrazně sbor ovlivnila i jeho ekumenická otevřenost ke katolictví. Dlouhá léta pastýřsky působil v Diagnostickém ústavu v Hodkovičkách a na dětské onkologii v Motole.

Když na oznámení o jeho úmrtí čteme: „Vděčně vzpomenout lze kdykoli a kdekoliv“, je to možná nepřiměřenější situaci. Osobnost tak výraznou lze jen těžko připomenout jakýmkoliv jedním shromážděním, byť by se snažilo být sebeslavnostnější. V branickém evangelickém kostele tak chceme učinit v sobotu 30. března 2019 ve 14 hodin.

Jaroslav F. Pechar

Míra hrdosti

Nedávno jsem hovořil s jednou mladou maminkou, která je na tom prachbídne. Znáte to, manželé, mladí lidé, velké plány, vzali nějaké ty půjčky a ty se jim nedaří splatit. Potýkají se s typickými problémy takzvané pracující chudoby. Ona na mateřské, manžel něco vydělá, ale moc mu kvůli exekucím nezbude. Nedostatek příliš pohody do rodiny nevnaší, vznikají partnerské neshody, problémy narůstají. Náš sociální systém tak trochu zvýhodňuje samozhivitelky a tak vyvstává otázka, zda to má cenu táhnout společně dál. Odpověď ženy mě ale překvapila: „Všichni mi záviděj, že jsem vdaná a že mám děti. Moje kamarádky jen sedí v hospodě, klopí do sebe jedno za druhým a nemůžou sehnat chlapa.“ Pravda, prarodiče či okolí může navrhovat jiný scénář řešení životní situace, ale nejzajímavější na tom je to, že je to fakt. I přes všechno trápení, co ta rodina zažívá, jim to mnozí mohou závidět. A to, že vztah manželů není asi moc harmonický na skutečnosti nic nemění. Ta mladá žena je manželkou a maminkou. Už to, že se jí stala a přivedla děti na svět, je myslím kladnou hodnotou, na kterou je zřejmě pyšná. Dodávám, má být na co.

Zajímalo by mne, zda to v minulosti neměli mladé rodiny o něco jednodušší než dnes. Všeobecně se má za to, že ano. Respektive, že v dnešní době zakládat rodinu je příliš finančně nákladné a nezodpovědné. Budoucí rodiče by si měli nejprve našetřit, vybudovat kariéru, zhodnotit zda budou mít dost času a energie se svému jedináčku věnovat a pak až jít do toho. Jistě, dříve se přidělovaly byty a byly ty novomanželské půjčky. Ale už se zapomíná na to, že se třeba deset let šetřilo na nový gauč a na barevnou televizi se chodilo k sousedům. Jinými slovy, nikdy to nebylo jednoduché. Jak je psáno: „Za každého krále, budou chudí stále.“

Jak ale novomanželům pomáhat? Vláda přímo srší nápady. V jednom severočeském městečku je například dotovaný klub, kam si rodiče mohou zdarma odložit děti, když jim nestačí provozní doba školní družiny. Navrhuje se zvýšení mateřské a školní obědy zdarma. Před volbami nás zřejmě překvapí další zvýšení porodného. Děti se ale i přesto moc nerodí a potratů je také stále příliš mnoho. A smutnou skutečností je to, že větší počet dětí si dělají spíše ti chudí nebo že umělé přerušení těhotenství žádají často materiálně velmi dobře zajištěné ženy.

Proto je asi dobře, že stejně jako ta mladá žena, jsou rodiče, kteří jsou hrdí na to, že mají děti. Jinými slovy jsou hrdí, i když prakticky nic jiného nemají. Bůh jim žehnej.

Ivo Kraus

Schvaloval apoštol Pavel otroctví?

Nedávno mi jeden nepřítel křesťanství poslal soupis těch nejproblematičtějších veršů ze Starého zákona. Vedla ho k tomu snaha přesvědčit mě o tom, že Starý zákon – a tedy vlastně i křesťanství, které ho považuje za součást svatých písem, je stejně krvežíznivý jako islám. Onen muž je nepochybně vzdělaný, a tak jistě ví, že pro křesťany je Pán Ježíš klíčem k celému Písmu, a že svým životem i svou smrtí mění situaci. A činí to zcela výslovně slovy z Kázání na hoře: „Slyšeli jste, že bylo řečeno předkům... ale já pravím vám...“ Zhruba v téže době mi jeden křesťan (!) ve facebookové diskusi napsal: „Naše civilizace otrokářství zrušila a byť jednala proti Písmu, zdravý rozum říká, že nezhřešila.“ Že zrušení otroctví bylo „proti Písmu“, odvodil onen muž ze skutečnosti, že Pavel otroctví přijímal, aniž by ho zpochybňoval. A protože Pavel nevolal po zrušení otroctví, pak ho podle onoho mého přítele „schvaloval“.

Popravdě řečeno, mám z tohoto přístupu k dějinným skutečnostem docela hrůzu. Tento přístup se totiž v současnosti projevuje dvěma velmi nebezpečnými – a pomýlenými – způsoby: Jednak nehistorickými soudy nad šlechtnými muži minulosti (i prezident George Washington vlastnil otroky, a tudíž dle svých kritiků otroctví „schvaloval“), jednak snahou předělat historii k našemu obrazu. Odtud pramení vypouštění některých pasáží (či jejich předělávání) v dětských knížkách, ale i v klasické literatuře. U nás s tím začali komunisté (třeba z krásné dětské knížky Františka Župana Pepánek Nezdará byly vypuštěny kapitoly o kostele a dalších věcech, souvisejících s církví), ale současní pokračáři zasahují do dějin a do umění ještě mnohem hlouběji. Třeba ve velkolepém filmu Titanic jsou příslušníci elit líčeni jako zbabělí sobci, ačkoli svědectví přeživších vyznívala zcela opačně: Mnozí se starali, aby byly zachráněny především ženy a děti, a sami pak zahynuli.

Jak to tedy je? Každý z nás se rodí do určité situace. Každá doba řeší určité problémy. V každé době jsou určité kauzy, které společnost dělí. A každý z nás má určité vidění světa. Něco přejímáme zcela neproblematicky; v jiné věci se angažujeme, protože jde o věc, která je v naší době otevřená. A naše soudy a výroky jsou nutně závislé na dějinných okolnostech. To, co psal Jan Neruda o židech, zní dnes naprosto oťresně. Z dnešního hlediska by byl tento slavný český spisovatel jasný antisemita. Jeho výroky nám ale zní takto oťresně proto, že mezi naší a jeho dobou leží holocaust. Jsem si jist, že by Jan Neruda neschvaloval hromadné vraždění židů. A patrně by se o židech vyjadřoval jinak, kdyby tušil, že jednou k holocaustu dojde.

Fjodor Michailovič Dostojevskij byl geniální spisovatel. Nepochybně to

byl i velmi citlivý člověk. Když však čtete jeho vyjádření o Polácích, nechce se vám věřit, že nenávistné výpady proti Polákům napsal tentýž člověk, který napsal například Bratry Karamazovy.

Pokud autory a dějinné postavy soudíme podle našich dnešních měřítek, vždy na nich nutně najdeme věci, které se nám nelíbí, s nimiž nesusouhlasíme, které odsuzujeme. Chceme-li ale být spravedliví, měli bychom se pít po tom, jaké boje tehdejší lidé bojovali, oč jim šlo, a zda jejich život přinesl celkově dobré či zlé ovoce.

A teď konečně k apoštolu Pavlovi. Říci o něm, že otroctví „schvaloval“, navozuje představu, že tehdy existovali lidé, kteří otroctví schvalovali, a lidé, kteří ho neschvalovali. Tedy že se o otroctví vedle jakási rozprava. Jenže ona se nevedla. Lze říci, že Pavel otroctví „přijímal“, je-li to míněno v tom smyslu, že ho nezpochybňoval. Upřímně řečeno, nejsem si jist, že v jeho době existoval nějaký myslitel, který otroctví „nepřijímal“ a volal po jeho zrušení.

Ani Ježíš, ani Pavel nebyli revolucionáři, kteří chtěli měnit společnost. Pokud něco chtěli měnit, pak to byla lidská srdce. A ta také měnili – a mění dodnes.

Podobně ahistorické by bylo tvrdit, že první křesťané „schvalovali“ či „neschvalovali“ potraty. Ty byly běžnou věcí, byť v jiné podobě než dnes. Žena porodila dítě, a když ho nechtěla, pohodila ho na ulici, kde ho sežrala potulní psi. Křesťané takto nejednali, ale, pravda, nikde v Novém zákoně nemáme výslovně uvedeno, že se to nemá dělat.

V dnešní době jsou potraty stále tématem. Možná nastane doba, kdy se společenské klima promění, a kdy nám bude zabýjení nenarozených dětí připadat stejně zvrácené jako mučení zajatců. Nicméně z postoje různých osobností k potratům můžete usoudit, jací lidé to jsou, protože potraty jsou jedním z témat společenské diskuse, či, chcete-li, společenského sporu. Jinými současnými tématy jsou třeba pedofilie nebo odmínání dětí z biologických rodin, ale jsou i mnohá další.

Zpět k onomu otroctví. Podobně jako postavení ženy, ani otroctví nebylo něco, co by Pavel zásadně zpochybňoval. A přece svými slovy „ani muž, ani žena, ani otrok, ani svobodný“ položil základ jak budoucí emancipace žen, tak zrušení otroctví. A není náhodou, že to byli právě křesťané, kteří tuto otázku v první polovině devatenáctého století nejprve nastolili, a nakonec po dlouhých bojích prosadili.

Pán Ježíš řekl: „Poznáte je podle jejich ovoce.“ Chceme-li hodnotit nějakou postavu minulosti, přemýšlejme o tom, zač tito lidé ve svém životě bojovali a co se jim podařilo prosadit. A nemějme jim za zlé, že nebojovali v bojích, které bojujeme my. Kupříkladu velkému americkému

evangelistovi Billy Grahamovi vyčítali, že neodsoudil válku ve Vietnamu. Málo mu bylo platné, že ji ani neschválil. Samozvaní morální policisté po nás často chtějí, abychom k určitým kauzám zaujali „ta správná“ stanoviska. Vy, kdo mě znáte déle, víte, že se někdy odmítám k určitým věcem vyjádřit. Proč? Vedle boje na několika frontách, a chci je vést informovaně. Jsou věci, o kterých moc nevím, nebo věci, na které nemám silný názor. Necítím povinnost vyjadřovat se úplně ke všemu. A nenechám se k tomu ani dotlačit. Občas se objeví silné osobnosti, které určité téma nastolí. Takovou osobností byl třeba William Wilberforce, který nastolil téma otroctví v britském parlamentu – a po několika desetiletích zvítězil, když bylo otroctví zakázáno. Podobnou osobností byl patrně i Petr Chelčický se svým pojetím nenásilí. Petr Chelčický patrně předběhl svou dobu; Wilberforce vystihl její počátek. A jsou i lidé, kteří nějakou věc dokáží uzavřít. Třeba prezident de Gaulle válku v Alžírsku. Vždy je k tomu třeba statečnosti, ochoty riskovat – a někdy možná i ochoty být (přínejmenším dočasně) sám proti všem. Šlechtný člověk rozpozná šlechtnost u jiných. I přes to, že s nimi v něčem nesusouhlasí. A bere si příklad z jejich silných stránek – a nepotřebuje neustále upozorňovat na ty slabé. (Tomuto přístupu se dneska říká „dekonstrukce“. Někdy mi připadá, že v ní jde o to, dokázat, že každý je vlastně hajzl. Není, nevěřte tomu.)

Pavel otroctví neproblematizoval. Hlásal, že všichni lidé hřeší a potřebují proměnu srdce. Sám ji zakusil. A proto křesťanství jednou zrušení otroctví prosadilo. Lidé, kteří volí zkratky a například tvrdí, že nejde o proměnu srdce, ale o to, kdo vlastní výrobní prostředky, jako to tvrdil Marx, se často starají o to, že tečou potoky krve. My touto cestou jít nemusíme. Následujeme totiž toho, který prolil krev vlastní.

Dan Drápal

Inzerce

"MUCHOMŮRKA" - REKREAČNÍ UBYTOVÁNÍ pro skupiny mládeže u Janských Lázní - celoročně. Informace u S. Hejzlara: tel.: 603 578 108; e-mail: sammyhej@gmail.com.

č. 13

EVANGELICKÝ TÝDENÍK - KOSTNICKÉ JISKRY
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace: Soukenická 15, 110 00 Praha 1, tel.: + 420 770 624 052, e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 592 Kč, jednotlivé číslo 13 +3 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktorka: Helena Bastlová
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů. Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne: Grafotechna plus, s. r. o. Lýskova 1594/33, 155 00 Praha 13
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka 800 300 302
adresa pro písemný styk: Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: ADLEX s.r.o. Xaveriova 1888/45, 150 00 Praha 5
tel.: 251566451; 234139373; 603716570
Fax: 251566451, e-mail: adlex@adlex.cz
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X

„Byla to cesta příliš krátká, avšak pro mne znamenala velkou zkušenost. Myslím si, že každá cesta je „historická“ a že každý náš den je tu k tomu, abychom psali dějiny všedního dne. Žádné dějiny nejsou malé, každé mají svou velikost a důstojnost. I tehdy, kdy jsou nehezke, skrývají v sobě důstojnost, která vždy může vyjít najevo.“
„Tito učenci jsou opravdu moudří. Nejprve promluvil vrchní imám, pak postupně každý z nich - počínaje nejstarším, který mluvil španělsky, protože pochází z Mauritánie, kde se jazyk naučil – až po nejmladšího, který je sekretářem a mluvil sám málo, protože sdělil všechno prostřednictvím videa. Bylo to velmi pěkné. Klíčovým slovem jejich projevu byla moudrost a pak věrnost. Položili důraz na cestu života, v níž tato moudrost narůstá a věrnost se posiluje. Odtud pochází přátelství mezi národy. Jeden z nich byl šitou, jiní z dalších muslimských prostředí. Mluvili o moudrosti a věrnosti, o cestě, která vede k budování míru, protože mír je dilem moudrosti a věrnosti. Můj dojem byl, že jsem mezi skutečnými mudrci. Tento poradní sbor je pro vrchního imáma garancí ... Byl jsem velmi spokojen.“

Papež František po návštěvě Spojených arabských emirátů a po rozhovorech s imámy